

NORRINGEN

2019

KAMRATFÖRENINGEN NORRA SKÅNINGAR

Medlemsblad 3-4

Tiden går fort – när man har roligt!

Mitt andra år som ordförande har sannerligen gått fort. Det känns inte länge sedan som jag satt och skrev på förra årets ”ordförandespalt”. Det gångna årets verksamhet har präglats av förberedelserna och genomförandet av Kamratföreningens ”sista strid”, dvs högtidlighållandet av 25-årsdagen av vår nedläggning. Som all annan militär verksamhet var det långa och noggranna förberedelser och ett snabbt genomförande. Den 29 juni, som var den stora dagen, svischade bara förbi. Möjligen berodde det på den entusiasm som alla funktionärer var besjälade av sedan det ögonblick då Claes-Göran Andersson kläckte idén redan året innan. Själv var jag på semester första halvan av juni, men det hindrade ingen från att handla i chefens/ordförandens anda. Det kom lite då och då en E-post eller ett sms som talade om vad som strulat och förslag på lösning - typisk Norringeanda! Inte minst noterade väl de flesta dragfordonet till Haubits 77:an som K-G Karlsson ordnade då den tilltänkta lösningen fallerade. Då är det både roligt och lätt att vara ordförande! Det blev en mycket bra dag med idealiskt väder. Programmet kulminerade på Stora torg vid klockan 12 med regementets igenkänningssignal och generalappell som introduktion till talet av förre ÖB, General Sverker Göranson (läs gärna hans tal längre fram i årsboken). Sverker är utan tvekan regementets mest framgångsrike soldat och officer och dessutom en av bygdens stora, för att inte säga största, söner! Förra året filosoferade jag lite i kring de

påfrestningar som Sverige utsattes för under den sommaren med den närmast extrema värmeböljan under månader i sträck. Det kändes för ett tag i år igen, som om det fanns en risk för en upprepning, men tack och lov slapp vi det. Försvarsberedningen fick sig dock några tankeställare under sitt arbete och kom fram till ett antal rimliga slutsatser om vilka stora behov som finns framgent för en återuppbyggnad av försvaret. Då menar jag givetvis både det militära och det civila försvaret. Problemet uppstod plötsligt när en del uppenbarligen inte vill betala vad det kostar! Detta är sannerligen, minst sagt, ett synnerligen märkligt sätt att hantera en av samhällets viktigaste uppgifter - att säkerställa rikets säkerhet och befolkningens rätt att få leva i frihet. Sista ordet är inte sagt ännu i detta drama. Men - ett antal folkvalda borde ta sig en rejäl funderare över vad de håller på med!

I samband med årsmötet medaljerades vår senaste Hedersmedlem Nils-Arne Bidsell med Sveriges Militära Kamratföreningars Riksförbunds förtjänstmedalj i silver, vilken överlämnades av Sven Scheiderbauer från SMKR. Talare på årsmötet var den nye chefen för Trängregementet, överste Per Nilsson, som höll ett mycket intressant föredrag om missionen i Mali där han har varit kontingentschef.

Vi har insett att vi av praktiska och naturliga skäl måste begränsa arbetsinsatserna vid våra arrangemang. Som ett led i detta försöker vi ha samarrangemang med våra

REDAKTION:
Jörgen Lund (red), Bertil Håkanson.

ISBN 978-91-977910-2-1

Åhus Tryckeri 2019

systerföreningar, Dragonerna och Södra Skåningarna. I år var det vi som bjöd in och vi besökte Järnvägmuseet där vår 'Brigkvm' Jan Appelqvist berättade om deras arbete och visade oss runt. Sedan åkte vi ut till Rinkabylägret där vi fick se hur verksamheten har utvecklats och lite om vad som förhoppningsvis komma skall. Vi hann dessutom med en god lunch på Arenan i Kristianstad.

Ceremonin på Döbelnsdagen vid vår begravningsplats innehöll i år en lite längre lista över kamrater som inte längre finns bland oss. Denna gången fanns bland andra vår Hedersmedlem Lars Wemming och tidigare regementschefen Öv 1. Curt Hasselgren med på listan. Vi kan också notera att vi nu har sjunkit under 700-strecket i medlemsförteckningen.

Höstmötet, som vi nyligen genomförde, förgylldes av Peter Ranvert intressanta och uppskattade föredrag "Från Ljungbyhed till Näsby fält". När jag nu skriver detta återstår fortfarande Julvespern och Julmötet under året.

Avslutningsvis vill jag nämna lite om de funderingar som vi nu har kring en långtidsplan för föreningens kommande verksamhet. Det finns ett beslut, taget på ett tidigare årsmöte (2017 tror jag att det var), att vi ska sikta på att ha verksamhet fram till och med 2026. Vi måste inse att "i begränsningen döljer sig mästaren", det vill säga att vi inte får gapa över för mycket. En liten arbetsgrupp har startat upp arbetet och det kommer efterhand att hanteras via arbetsutskottet och styrelsen. Sedan kommer det slutligen att redovisas vid årsmötet 2020. Vad vi vet är att

regementets 210- och 215-årsdag ryms innan för den givna tidsramen. Vad vi gör åt detta får vi återkomma till - men visst måste de tillfällena uppmärksammas.

Jag önskar jag er alla en God Jul och ett Gott slut på 2019 samt väl mött igen 2020. Det finns fortfarande mer att göra inom ramen för

Ära, Skyldighet och Vilja!

Er tillgivne ordförande
Jerker Westdahl

IN MEMORIAM

Följande medlemmar har avlidit:

Ronny Fast	Bromölla
Gunvor Tillman	Färlöv
Roy Ingvar Persson	Karlstad
Rolf Kronbeck	Ängelholm
Hjördis Eklund	Äsperöd
Olle Karlstedt	Kristianstad
Fenne Lorentzen	Kristianstad
John-Erik Kittel	Kristianstad
Britt Ekstrand	Fjälkinge
Elsy Nissen	Kristianstad
Per Svensson	Bankeryd
Lars Paulstrup	Kristianstad
Carl-Bertil Eiman	Helsingborg
Arne Jönsson	Årsta
Pär-Gunnar Nordgren	Kristianstad
E Lennart B Johansson	Arkelstorp
Lars Wemming	Kristianstad
Richard Khorami	Tyringe
Tore Liljegren	Åkersberga
Jan-Erik Ljunggren	Hässleholm
Bertil Karlsson	Höllviken
Brita Hartwall	Kristianstad
Lily Mattson	Ronneby
Lars Möller	Kristianstad

*Frid över det ljusa minnet
av kamraterna*

IN MEMORIAM

Lars Wemming

Kamratföreningen Norra Skåningars hedersmedlem och mång-åriga vice ordförande Lars Wemming, har lämnat våra led.

Lars Wemming ägnade sitt hjärta och en myckenhet av sin tid åt vårt regemente och dess kamratförening. Han var anställd som reservofficer vid P6 och avslutade sin karriär som batal-jonschef för ett av våra lokalförsvarsförband. Lars kunde ibland visa upp ett kärvt yttre och dagtingade aldrig med sina åsikter, men var mycket uppskattad i alla läger. För reserv-anställd personal disponerade regementet en "stat" som major. Regementets uppskattning av Lars förtjänst visades tydligt, när han 1978 utnämndes på denna stat.

Soldathemsverksamheten var betydelsefull för den dagliga verksamheten vid regementet. Med sitt sociala engagemang och breda kontaktnät blev Lars en drivande kraft. När därför verksamheten omorganiserades 1985, utsågs han till ordförande i den förening som tog över ansvaret för driften.

Lars Wemming blev 88 år gammal. En sann humanist med en kraftig kompass. Kamratföreningen Norra Skåningar ber att få uttrycka kamraternas tacksamhet för att vi fick vara delaktiga under så stor del av hans färd och för allt det stöd och den uppmuntran han lämnade.

Norringeåret som ha gått...

Foto: Som alltid vår mästern fotograf Olle Bengtsson

Årsmöte den 13 april

Ordförande Jerker Westdahl och sekreterare Jörgen Lund inleder mötet. Sven Scheiderbauer tilldelar år förre ordförande Nils-Arne Bidsell SMKR:s medalj.

Nils-Arne utnämndes även till Hedersmedlem

Mårten Olsson trivs

Glada medlemmar: Rune, Karl-Gustav och Mit

Öv Per Nilsson, chef Trängregementet håller ett uppskattat föredrag

Intresserade lyssnare till Per Nilssons föredrag eller kan det vara lottdragning?

Vad hände sedan?

Kamratföreningsträff 23 maj

P2, P6 och P7 kamratföreningar träffas årligen. Detta år stod vi som värd. Vi besökte Järnvägs museet och Rinkaby Pansarövningsfält.

Glada återseenden

Förmiddagsfika på Soldathemmet

Brig kvm Jan Appelqvist, även järnvägsentusiast, berättar om järnvägar förr på Järnvägs museet i Kristianstad

Bengt Heinmert och Mac Persson är fundersamma

Skjutfältschef och Norringen Thomas Jönsson visar runt på Rinkaby

Anders "Ante" Svensson träffar sin mentor Rune Hansson

P7 Regementsförvaltare Stig Kryhl. Den graden kände vi inte igen!

Goa gubbar!

Totalförsvarets dag på Revingehed den 30 maj

Fanvakt

Fanparad. Notera K-G i mitten

Landshövding Anneli Hulthén inviger

Gammalt som nytt visades, här en Strv 102

Och en Pbv 301. Vem är äldst?

Barnen var på hugget

Högtidlighållande av 25-årsdagen sedan regementet lades ner

Ett mycket soligt, lyckat och välbesökt arrangemang

Hemvärnsmusikkåren anländer

Så även Hemvärnets fanvakt

Jerker introducerar Sverker

Vår främste Norring

Intresserade åskådare

Gamla norringar möts och har trevligt

Vapen- och fordonsutställning

En gammal 9031:a

Hemvärnets granatkastarpluton från Rinkaby

Framgångsrik bokförsäljning av Ulla von Rosen

Peter Ranvert föreläser inne på museet

Claes-Göran, upphovsmannen till dagen

Glada funktionärerna Janne, Kalle och Lasse såg till att allt fungerade

Före ÖB tacktalar

Högtidslunch för inbjudna gäster på Kronomässen. MISK ordförande Sven-Erik Olsson myser

Höstmötet den 10 oktober

Peter Ranverts föredrag Från Ljungbyhed till Näsbyfält, historia berättad med hjälp av vykort lockade ett fyrtiotal medlemmar

Herrar Svensson, Björck och Gunnarsson i glatt samtal.

Sven-Åke Sjöqvist ger Peter Ranvert och Lars-Henning Strand goda råd.

Ordföranden och valberedningens ordförande Tommy Paulsson verkar överens.

Leif-Inge Nordström och Leif Dahlqvist glömmar ärtorna.

Verkliga veteranerna Rune "Lill-Krax" Hansson och Ingvar Svensson.

Vad är det Tommy Stjernqvist försöker övertygga Lennart "Hyllinge" Persson om?

Sven-Åke Sjöqvist och Göte Andersson löser något tekniskt problem?

Vår ordförandes introduktion av Sverker Göranson den 29 juni

Som dagens högtidstalare har vi regementets utan tvekan mest framgångsrike officer

- Tagit sig igenom hela karriärstegen
  - Från Plutonchef till Brigadchef på tre olika regementen
  - Stabsofficer på Milostab Syd och i Högkvarteret
  - 5 års utlandstjänstgöring
    - I Bosnien som stabschef Nordbat2/BA05 och stf bataljonschef i IFOR
    - Genomgått United States Army Command and General Staff College på Fort Leavenworth, Kansas
    - Som en av de främsta eleverna blivit medlem av United States Army International Officer Hall of Fame
    - Arméattaché och biträdande Försvarsattaché i USA
  - Arméinspektör
  - Chef för Högkvarteret
  - ÖB i 6 ½ år
- Numera
  - Styresman i Kungliga Krigsvetenskapsakademin
  - Förbundsordförande för Sveriges Veteranförbund
  - Därutöver ett antal företagsstyrelser samt strategisk rådgivare och föreläsare i ledarskap
- Innehavare av
  - Konungens medalj i 12:e storleken i guldkedja (endast ett fåtal förunnat)
  - Kommendör av franska Hederslegionen
  - Kommendör av amerikanska Legion of Merit
  - Kommendör av norska förtjänstorden med stjärna o m.fl. utmärkelser!

Dvs utan tvekan en av bygdens stora söner!

General Sverker Göranson!

Norringar, soldater mina damer och herrar!

Efter den introduktionen är det skönt att ha kommit ner på jorden!!

Det är med glädje men många olika känslor jag står här på Kristianstads Stora Torg igen. Olika känslor därför vi högtidlighåller nedläggningen av ett förband som borde funnits kvar men å andra sidan av just det skälet – förbandets höga kvalitet så ska vi verkligen högtidlighålla och påminna oss alla om vikten av såväl svensk försvarsförmåga som av kompetenta förband – Norra Skånska Regimentet och Norringbrigaden var just det och stod för just det – högsta kvalitet.

När man säger kvalitet, syftande på försvarsförmåga, måste man blicka tillbaka i vår historia och också reflektera på läget idag. Jag tillåter mig att göra just det en dag som denna, i juni 2019.

Så var började vi Norringar vår framfart?

När Sverige förlorat Finland 1809 beslöt kungen att uppsätta två nya regementen i Skåne nämligen Norra Skånska Regimentet, I 24 och Södra Skånska Regimentet I 25.

Den 9 februari 1812 utfärdades den första regementsordern där det tillkännagavs att regementets förste chef var Generalmajor Georg Carl von Döbeln. Döbelns eget valspråk blev också regementets, nämligen Ära, Skyldighet och Vilja – ett valspråk som många idag skulle ha glädje av att följa och som jag återkommer till. Exercis med soldater och hästar bedrevs 1812 precis här där vi står idag på Kristianstads Stora Torg och ofta under Generalen von Döbelns överinseende.

Skälen till kungens så kloka beslut då var att huvuduppgiften för den tidens krigsmakt var försvaret av vårt land – med det då rådande läget krävdes mer resurser, i huvudsak fler soldater och då beslöts att inrätta infanteriregementen som komplement till de redan existerande två kavalleriregementena i Skåne.

Norra Skånska regimentet blev 1927, I 6 och 1963 ombeväpnades regimentet till pansarregemente P 6. En lång period som infanteri innan förbandet blev bandburet innebar genomgående hög kvalitet i utbildning från enskild soldat till förband som fortsatte med kvalificerad materiel såsom stridsvagnar och pansarbandvagnar efter 1963.

Regimentet utmärkte sig i modern tid såsom ett regemente med hög kvalitet på officerare, soldater och den genomförda utbildningen. Chefer såsom Lars-Fritiof Melin och Bengt Bertilsson satte en standard som innebar att krigsförbandens förmåga sattes främst och därmed var Norringarnas förband alltid av högsta kvalitet. När dessutom det investerades i renovering av våra Centurion stridsvagnar i slutet av 80-talet innebar det att Norringarna då var Sveriges modernaste pansarbrigad med operativt högklassig anfallsförmåga som dess olika bataljoner i krigsförbandsövningar ständigt visade prov på.

Just denna typ av förmåga och kvalitet efterfrågas idag av många inklusive mig själv!

Just där och då, efter kalla krigets slut ansågs omvärldsläget medge omfattande reduktioner

av försvarsutgifterna. Därmed inledde svenska regeringar och riksdag en period av nedrustning tyvärr utan tydliga säkerhets- och försvarspolitiska mål utan bara jakt på finansiella reduktioner. Konsekvenserna har drabbat vårt land och vår Försvarsmakt hårt. Antalet armébrigader minskades med 90 % eller från 29 till 2. Ingen politiker ville lyssna på behovet av att välja en ambitionsnivå för vårt försvar. Detta skapar idag oerhört stora utmaningar när de ska åtgärdas.

Var står svensk försvarsförmåga idag?

Det globala säkerhetspolitiska läget präglas av instabilitet och hög grad av oförutsägbarhet. Utvecklingen är svårbedömd och stundtals snabb.

Det säkerhetspolitiska läget har försämrats i Sveriges närområde och i Europa. Rysslands fortgående aggression mot Ukraina och den olagliga annekteringen av Krim strider mot Förenta Nationernas våldsförbud och mot den europeiska säkerhetsordningen liksom mot de normer, samarbeten och institutioner som utgör fundament för europeisk säkerhet. Det ryska agerandet i Georgien 2008, i Ukraina sedan 2014 samt Syrien sedan 2015 visar en rysk vilja att använda militära medel för att nå politiska mål, såväl inom som utanför Europa. Ett fortsatt undergrävande av den europeiska säkerhetsordningen har negativa konsekvenser för Sveriges säkerhet. Hela försämringen är fortsatt en följd av ryskt agerande och diametralt motsatt det läge som bedömdes när Norra Skånska Regementet lades ner 1994.

Sveriges geografiska belägenhet har fått

ökad säkerhetspolitisk och militärstrategisk betydelse genom det växande intresset av Arktis och Östersjöområdet. Östersjön är, vid sidan om Svarta havet, den region i Europa där Rysslands intressen tydligast ställs mot övriga Europeiska länders och USA:s intressen.

Försvarsberedningen har slagit fast att ett väpnat angrepp mot Sverige inte kan uteslutas. Det kan heller inte uteslutas att militära maktmedel eller hot om sådana kan komma att användas mot Sverige. Sverige blir oundvikligen påverkat om en säkerhetspolitisk kris eller väpnad konflikt uppstår i vårt närområde.

Sverige är nära sammanflätat med omvärlden. Vår försvarsvilja är stark, 72 % i senaste mätningen 2018. Vår säkerhetspolitik bygger på samarbete tillsammans med flera länder. Avgörande för vår säkerhet är samarbeten med Finland, övriga nordiska länder samt Europa men främst England och Tyskland och sannolikt viktigast USA.

I samarbetet och som militärt alliansfritt land måste vi ha en egen robust tillgänglig förmåga som kan användas tillsammans med samarbetsländer och därmed ger en trovärdig förmåga mot angrepp. Försvarsmaktens förmåga är bra men Sveriges försvar eller försvarsförmåga är för liten.

Försvarsbeslutet 2015 var startpunkten för Sveriges Försvarsmakt att återskapa en tillräcklig operativ förmåga.

Försvarsberedningen anger, i sin rapport 14 maj i år, att en fortsatt tillväxt av

Försvarsmakten ska ske 2021-2025.

De är alltså lika kloka som kungen var i början på 1800-talet, vi behöver mer för vår säkerhet och trygghet!

Ekonomi ska nå 1,5% av BNP till 2025 eller ca 84 miljarder årligen. Redan 2020-2021 kommer vårt grannland Finland att avdela 2 % av BNP till sitt försvar.

I talande stund har dock regeringen inte accepterat finansieringsnivån. Detta är helt fel. 1,5% är ett delmål på vägen mot en rimlig nivå som motsvaras av 2 % precis som Finland redan beslutat och Norge är på god väg emot också liksom övriga Europa inom NATO.

Vad innebär detta för förbanden i Skåne?

Jo försvarsberedningen anger att armén ska växa från 2 till 4-5 brigader. Tre av dessa ska vara mekaniserade med tre bataljoner i varje. Dessa tre brigader ska ha sin hemvist i Boden, Skövde och Revinge.

Innebörden är att Södra Skånska Regementet återfår sitt brigadansvar för en mekaniserad brigad. Stridsvagnar och stridsfordon ska dessutom moderniseras vilket är logiskt då de är av årsmodell från 90-talet. Oerhört glädjande och helt rätt och något vi alla ska glädjas åt. Södra Skånska brigaden får då fortsatt bära traditioner, inte bara för sig själv utan också för Norringarna från Kristianstad såväl som Dragonerna som fanns på P 2 i Hässleholm.

2017 inrättades Gotlands regemente. Inom kort har Södra Skånska Regemente ansvar för brigad igen. De närmaste åren kommer

innebära fortsatt tillväxt av svensk militär förmåga så att vi som land kan känna den trygghet vi förtjänar.

För mig som uppväxt på Norringarna vars valspråk jag lovade återvända till som är Ära, Skyldighet och Vilja, känns detta inte bara rätt utan helt logiskt för Sverige – vår säkerhet är inget särintresse, som någon påstod, utan ska vara i nationens intresse.

Min förste regementschef Öv L-F Melin skrev en gång till mig följande vilket jag alltid burit med mig:

Äran före ditt tal / Skyldigheten ditt kunnande / Viljan din strid

Ni kan applicera detta på Försvarsmaktens och riksdagens försvarsberednings arbete för att återskapa Sveriges militära förmåga.

För mig är det viktigast att de vi väljer till Sveriges riksdag och regering, leder vårt land efter samma grunder det vill säga med ära, skyldighet och vilja leder landet i nationens bästa av frihet, demokrati och mänskliga rättigheter.

Norra Skånska regementet stod för det och Södra Skånska regementet gör det för framtiden.

Tack och ha en fortsatt underbar dag och skön sommar!!

En militär tätort i med- och motgång

Av Anders Bojs

1976 hade både jag och min hustru fått arbete i Kristianstad-Hässleholm, så vi flyttade till Kristianstad. På Nyårsafton 1978 var vi på väg till vår nyinköpta villa i gamla Näsby, när vi överraskades av ett antal pansarbandvagnar under uttryckning på Elmetorpsvägen. Vad var det fråga om? Inte kunde väl militären ha nattövning på Nyårsafton? Men då måste det ju vara krig! Vår fantasi räckte inte till för att förstå att man var på väg för att undsätta insnöade på Österlen undan "århundradets oväder"!

Vi anpassade oss snabbt till miljön på Näsby. Här kunde vi glädja oss åt att höra såväl revelj som tapto, när flaggan på kanslihuset hissades och halades och här hade vi hela Näsbyfält till vårt förfogande för rekreation. Jag började också intressera mig för min nya hemorts historia med dess stora militära inslag. Bland moderna verk fanns goda historieböcker över både Wendes och Norringarna, snart också över Södra Militärområdet. Därtill kom vad som fortlöpande publicerats i Föreningen Gamla Christianstads årsböcker och av Kamratföreningen Norra Skåningar och Wendistföreningen.

Sven-Olof Olson, chef över vårt Milo 1980–1982 och sedan över Flygvapnet, har fyndigt döpt det Kristianstad han kom till 1980 till "en militär tätort". Södra Militärområdet är numera nedmonterat, endast Södra skåningarna i Revinge, luftvärnet i Halmstad, marinbasen i Karlskrona och flyget i Kallinge finns kvar. Borta är cykelinfanteristerna

på I 6, regementet som 1963 blev P 6. Och artilleristerna på det anrika Wendes artilleriregemente skulle snart flytta till Hässleholm, där de sedan avvecklades definitivt. Kvar finns Hedersstandaret med segernamnen från fälttåget mot Napoleon 1813: Grosbehren, Dennewitz och Leipzig.

Men det förflutna är som sagt väl dokumenterat. Förutom nämnda bokverk har vi "Från Vikingahär till Pansarbrigad" med Alf Lannerbäck's fina illustrationer. Tack vare min bekantskap med Norringarnas Nestor Erik Kjellqvist kom jag med i textarbetet till detta bildverk och dess redaktion var ett härligt gäng.

I den här uppsatsen ska vi spränga gränserna för tätorten och behandla vårt regemente inte bara lokalt utan även ur ett nationellt och internationellt perspektiv. Men låt mig inleda min korta resumé med Sveriges stormaktstid, som enligt min mening började under trettioåriga kriget med Gustav II Adolfs seger över den så kallade Katolska ligan under fältmarskalk Tilly vid Breitenfeld den 7 september 1631. Svenskarna förenade eld och rörelse på ett exemplariskt sätt och här demonstrerades den svenska arméns "klubba", kavalleriet. Dess kraftfulla anfall var mycket övertygande. Låt mig bara om Tilly säga, att han påstods aldrig ha varit berusad, aldrig varit när en kvinna och aldrig förlorat ett fältslag. Men det var före nederlaget vid Breitenfeld!

Slutpunkten för stormakten Sverige kan också

bestämmas på dagen. Efter den 28 juni 1709 med Karl XII:s nederlag mot Peter den store vid Poltava var vi ingen stormakt längre, trots misslyckade försök till revansch längre fram.

Under Kalmarkriget 1611–13 brändes det medeltida Vä för fjärde gången och Åhus hade tidigare råkat illa ut. Christian IV beslöt att bygga en ny stad, lätt att försvara i det vi nu kallar Vattenriket. Men Christianstad, som staden kallades, blev bara dansk i 44 år, från grundandet 1614 till det svenska övertagandet genom freden i Roskilde 1658. Under skånska kriget efter ytterligare 18 år var danskarna tillbaka. De stormade de nya befästningarna och sedan blev det en svår tid med belägring, svält och vedbrist innan svenskarna stod i tur att segra i augusti 1678.

Nästa krig som jag här vill nämna kom 1808–09, då rikets östra "rikshalva", Finland, förlorades till Ryssland. Då bytte vi också kungaätt och grundare av den nya ätten var den franske marskalken Jean Baptiste Bernadotte, i mitt tycke den bästa monark vi haft. Han förstod att vi ohjälpligt var en småstat. Men försvaret behövde ändå rustas upp och 1811 beslöts att utnyttja dittills icke roterad (av indelningsverket ej utnyttjad) jord i Skåne för att sätta upp två infanteriregementen, det Norra med krigshjälten Georg Carl von Döbeln som förste chef och det Södra. 1812 års riksdag beslöt sedan att alla unga män mellan 20 och 25 års ålder skulle undergå en kort utbildning som beväringar, som mest bestämdes den till 90 dagar 1892.

Men under en stor del av 1800-talet pågick en livlig debatt om att införa en riktig

värnpliktsarmé. Vi hade en officer vid Kalmar regemente som hette Hugo Raab (1831–1881). Han genomgick den preussiska krigsakademien och i Berlin såg man icke med blida ögon att han sedan blev frivillig hos danskarna under kriget 1864, då de förlorade hertigdömena Schleswig och Holstein till tyskarna. Här hemma moderniserade han efter preussisk förebild såväl Krigshögskolan som Generalstabens, vars förste chef han sedan blev.

Hugo Raab nydanade Generalstabens efter preussisk modell 1873 och blev dess förste chef.

Hugo Raab låg också bakom ett härordningsförslag som inte gick igenom på 1875 års riksdag och som byggde på allmän värnplikt. Det blev inte det enda avslaget. Generellt kan man säga att första kammaren, som baserades på de mera välsituerade skattebetalarnas rösträtt, var mera försvarsvänlig än andra kammaren. Den senare dominerades av det så kallade lantmannapartiet vars medlemmar/bönderna i eget intresse prioriterade avskaffandet av indelningsverket och grundskatterna (skatter som åvilade jordegendom alltsedan medeltiden och fram till 1903 då de successivt avskrivits efter beslut av 1892 års riksdag). Allmän värnplikt infördes till slut 1901 samtidigt som Karl XI:s indelningsverk avskaffades.

En mera försvarsvänlig attityd i riksdagen kunde märkas under tiden kring förra sekelskiftet beroende på vapenskrammel från unionsbröderna på andra sidan den svensk-norska riksgränsen och ökad rysskräck – se till exempel upptäcktstresanden Sven Hedins pamflett *Ett varningsord*, som också hade stor betydelse vid tillkomsten av den försvarsvänliga kungauppvaktningen *Bon-detåget* i februari 1914. Följden blev ett förstärkt försvar men också aktivister som ville ha ”en modig uppslutning på tysk sida” i det pågående världskriget.

Före kriget var det tyska inflytandet i Sverige stort på många områden. Preussen hade 1864–1871 besegrat Danmark, Österrike och Frankrike och förenat de bortåt 40 tyska staterna under sin ledning. Det väckte beundran men också revansch känslor,

särskilt i Frankrike. Ett resultat blev första världskriget, vars för Tyskland hårda fred i Versailles baddade för Hitler och nästa världskrig.

Den svenska försvarsdebatten var starkt influerad av Tyskland. I många läger var man tyskvänner och många tyska militärer blev sedan förvånade över den svenska passiviteten i det pågående världskriget. De hade alltså räknat med Sverige! Ännu mera förvånande var för många den svenska regeringens avvisande hållning inför deltagande i det finska inbördeskriget 1918. Krigströttheten var stor även i det neutrala Sverige! ”Aldrig mera krig” blev ett gångbart slagord.

Efter diverse ”provisorier” ifråga om övningstiden och minskade försvarsanslag ville man ha en samlande lösning. Den socialdemokratiska regeringen fick aktivt stöd av de frisinna under C G Ekman 1925. Ibland kom inbrott från oväntat håll som inför den stora regementsslakten detta år. Då föreslogs att det i Skåne bara skulle finnas ett infanteriregemente, och det skulle vara Norringarna med sina nya kaserner på Näsby. Men så ingicks en ”ohelig allians” mellan den socialdemokratiska finansministern F V Thorsson från Ystad och en borgerlig riksdagsman från Revinge. Följden blev att Södra skåningarna fick vara kvar men med två förläggningar: Revinge och den lediga dragonkasernen i Ystad.

Den allmänna värnplikten blev allmän först genom riksdagsbeslut 1901. Det innebar alltså att de värnpliktiga blev soldater nästan ett helt år och då fordrades rejäla kaserner,

som byggdes i städerna. Efter en del dragkamp mellan hugade orter bestämdes att Norringarna skulle flytta från lägerhyddorna på Ljungbyhed till kaserner på Näsby i Kristianstad, vilket också blev en stimulans för den lokala handeln och annat som soldatkaféerna på Näsby!

Tiden gick och oppositionen mot försvarets bantning genom regementsslakten 1925 blev inte mindre. Kring generalstabsofficeren Helge Jung (Södra skåning och Sveriges andre ÖB 1944) bildades den så kallade Jungjuntan som blev viktig i maktspelet. Nu fick man börja räkna med krig inte bara i öster mot Stalins Sovjet utan även i söder mot Hitlers Tyskland.

Helge Jung (1886 – 1978) var en drivande kraft bakom återupprustningen efter 1925 års nedrustning. Stor Finlandsvän.

Följden blev försvarsuppgörelsen 1936 med vissa förstärkningar inte minst vad gällde flygvapnet. Sedan bröt andra världskriget ut och hundratusentals svenska män fick ligga i ”beredskap”, men en aldrig förr visad generositet visavi försvaret tog också vid! Materielbristen inklusive krigsflygplan var stor och man importerade vad man kunde, särskilt från Tyskland och Italien av skiftande kvalitet.

1942 års försvarsuppgörelse blev en viktig milstolpe. Två nya truppslag organiserades, luftvärnet och pansartrupperna. Flygvapnet blev i storleksordning världsfyra. Den svenska flygindustrin tillhörde också världseliten.

Dock hann inte allt realiseras förrän kriget var slut! Då hördes precis som efter första världskriget rop om att den ”eviga freden” var kommen, men de hade inte samma genomslagskraft som förra gången. Kalla kriget bröt nämligen ut! Ett memento blev kommunisternas maktövertagande i Prag i februari 1948. Västsidan samlade sig i en försvarspakt, NATO. Sverige som varit alliansfritt och neutralt under både första och andra världskriget och klarat sig då försökte sig på samma trick igen. Diskussionen om öppen NATO-anslutning pågår ännu. Långt fram i tiden, fast kanske inte lika säkert nu under president Trump, har vi också haft förhoppningar om hjälp från NATO inklusive USA vid ett ryskt överfall. På NATO-sidan har man också varit angelägen om att ha Sverige på sin sida i en Öst-Västkonflikt!

NATO-frågan har diskuterats livligt liksom en gång frågan om svensk atombomb. Åren

kring 1960 fanns en opinion att Sverige skulle få en sådan bomb för att bli jämbördigt med den tänkta angriparen Sovjet. I regeringen var särskilt finansministern Per Edvin Sköld, framgångsrik försvarsminister under kriget och därför med ett rykte som militär auktoritet, ”bombvän”, medan statsrådet Ulla Lindström var motståndare. Statsminister Erlander vacklade. Aktionsgruppen mot svensk atombomb (AMSA) hade vissa framgångar, och sedan beslöt Sverige att i princip inte skaffa kärnvapen och gruppen upplöstes.

Per Edvin Sköld (1891 – 1972) var stamanställd furir vid Södra Skåningarna. Under andra världskriget var han socialdemokratisk försvarsminister i samlingsregeringen. Sonen Nils blev arméchef och lanserade de ”sega gubbarna”, dvs ett folkförsvar med deltagande av varje vapenför man, varvid han också agerade mot de dyrbara flygplansprojekt som riskerade att slå ut övriga delar av försvaret.

Och så har vi våregentid. Högern/moderaterna brukade alltid vara försvarsvänliga, men det tog slut när finansministern hette Anders Borg 2006–2014. Han hade i hög grad statsminister Reinfeldts öra och försvaret blev ställt på svältkost vid det borgerliga maktövertagandet 2006. Ett offer för Borgs maktambitioner blev den moderate försvarsministern Mikael Odenberg, som fick avgå då finansministern vägrade bekosta ett adekvat luftvärn för de så kallade Visbykorvetterna. En höjdare jag råkar känna i försvarsdepartementet har sagt sig föredra lata men begåvade försvarsministrar. Ett praktexemplar var socialdemokraten Roine Carlsson, ett motsatt exempel hans partibroder Thage G. Peterson. En klåpare till inhoppare var således också finansminister Anders Borg!

Oavsett om regeringen var socialdemokratisk eller borgerlig, riskerade försvaret bli en ”budgetregulator”, där man kunde spara pengar för att få ihop budgeten. Och ”kalla krigets” slut med Berlinmurens symboliska fall 9 november 1989 och Öst- och Västtysklands återförening gav återigen näring åt föreställningen om att den eviga freden var kommen, nu med den ryske ledaren Gorbatsjov som beskyddare. Men Gorbatsjov blev avsatt och freden kunde kännas alltmera avlägsen. Under denna euforiska tid avrustades Sverige delvis och då försvann bland mycket annat P 6 och dess stolthet PB 26 1994, alltså för 25 år sedan vilket vi nu uppmärksammar. Centurionstridsvagnarna skeppades över till Gotland, där de sedan blev överflödiga då även regementet där drogs in. Nu har en blygsam upprustning skett på denna

strategiskt viktiga ö och den nya stridsvagnen heter Leopard.

Dagens försvarsminister Peter Hultqvist samarbetar ivrigt med NATO, där vi inte heller nu är medlemmar. Samtliga riksdagspartier verkar annars bekänna sig till en mera frikostig försvarspolitik för att kunna ta död på det ”enveckasförsvar” som Norringen och överbefälhavaren Sverker Göranson skrämde upp nationen med i en intervju i Svenska Dagbladet 30 december 2012. Intervjuaren Mikael Holmström har för övrigt skrivit en intressant bok om NATO-fifflandet: ”Den dolda alliansen – Sveriges hemliga NATO-förbindelser”.

Så det blir kanske ordning på (soldat)torpet som Försvarsberedningen just visat tecken på, även om Sven-Olof Olsons syn på Kristianstad som en militär tätort inte längre stämmer. Sista spiken i den kistan slogs för övrigt i 2017, när man utan några som helst sakskäl flyttade Rekryteringsmyndighetens regionkontor från Kristianstad till Malmö, staden som hela tiden matas av statsmakterna men aldrig blir mätt! I Kristianstad finns förutom livaktiga kamratföreningar bara Hemvärnet och dess duktiga musikkår kvar!

Men Kristianstad var/är en tätort som levde/lever farligt. Den riskerade att anfallas av ryska kärnvapen under kalla kriget. Och idag har ryssarna placerat förmodligen kärnvapenbestyckade Iskanderrobotar i Kaliningradregionen. Otäckt nära oss och otäckt nära Öresundsregionen och det viktiga luftbevakningsberget i Hästveda!

Norra Skånska Regementet

Kort historik

Den 10 december 1811 gav Konungen befallning om uppsättande av det indelta Norra Skånska Infanteriregementet. Regimentet benämndes I 24.

I Kristianstad fanns då sedan lång tid tillbaka Wendes Artilleriregemente.

Norra Skånska Infanteriregementet grundades i tider av omväxling – ett Europa präglad av Napoleonkriget och ett Sverige som just hade förlorat Finland 1809 och Pommern 1815.

Krigsmaktens uppgifter blev då inriktade på ett direkt försvar av hemlandet.

Kopplingen mellan regementet och förlusten av Finland blev extra tydlig genom att generalen och friherren Georg Carl von Döbeln utnämndes till regementets första chef. Han var känd som Döbeln vid Jutas från 1809-års krig.

Regementets valspråk blev hans ”Ära, skyldighet och vilja”.

Efter en kort tid i Kristianstad genomfördes fram till 1920 verksamheten i Ljungbyhed.

Det första regementsmötet hölls på Kvidingehed i augusti-september 1812 med deltagande av hela regementets styrka som då uppgick till drygt 1000 man.

Från 1821 blev Ljungbyhed regementets fasta övningsplats där man höll de övningar som hörde till årets rytmer vid regementet.

Regementet deltog i krig utomlands vid flera tillfällen i bl.a. Tyskland, Holland, Belgien och Norge. Regimentet deltog även med hjälp till Danmark i Schleswig-Holstein.

Den sista stora övningen för det indelta regementet ägde rum mellan den 6 och 12 september 1899.

År 1901 skrotades den indelta armén och värnplikssystemet infördes.

Regementets musikkår

Grunden till Norra Skånska Infanteriregementets musikkår lades genom ett statsanslag på 540 riksdaler och med bistånd från officerskåren då Georg Carl von Döbeln

tillträdde som regementschef 1812.

Försvarsreformen 1901 innebar att staten tog över det totala ansvaret för militärmusiken och Norringarna bildade en musikkår på 26 man.

Musikkåren glädde stadens invånare med konserter i bland annat Tivoliparken utöver sina rent militära uppdrag.

Försvarsmusikverksamheten organiserades år 1957 från regementsvisa kårer till kårer med områdesansvar.

Norringarnas musikkår fick ansvar för Kristianstads försvarsområde (L-län) med namnet Arméns musikkår Kristianstad.

År 1971 marscherade militärmusiken ut och blev anställd av Landstiget under namnet Regionmusiken.

Det militärmusikaliska arvet övertogs 1983 av Hemvärnets musikkår Kristianstad.

Regementets marsch från 1953 fram till nedläggningen 1994 var ”På marsch” av Sam Rydberg.

Regementet flyttar till Kristianstad

I avvaktan på att regementets nya kaserner skulle börja byggas på Näsby fält, förlades

de stora värnpliktskontingenter som var inkallade under första världskriget, i provisoriska vinterförläggningar i gamla fattighuset vid Östra Boulevarden, i Södra folkskolan och Södra Kvarnen i Kristianstad under vintrarna 1915–1919.

I 24 flyttade 1920 – 1923 in i nybyggda kaserner (idag Högskolan Kristianstad) på Näsby i Kristianstad.

Tidigt på morgon den 22 oktober avgick ett extratåg från Ljungbyhed med regementsstabens och bataljonernas materiel till Kristianstad. När tåget på förmiddagen under färden mot staden passerat Karpalund, kunde de medföljande Norringarna genom kupéfönstren se sitt nya hem, så främmande och så olikt det idylliska lägret i Ljungbyhed.

Samma dag kunde dåvarande regementschefen Marks von Wurtemberg flytta in i chefsbostället i den restaurerade herrgården Elmetorp.

I 6

År 1928 bytte regementet benämning till I 6.

När I 6 cyklade till "jobbet"

"De tyska blixtoffensiverna 1940 gav de svenska militära tänkarna sömnlösa nätter. Hur skulle vi bära oss åt för att snabba oss? Att skicka oss i pansrade fordon, som tyskarna gjorde var uteslutet ....Varför inte cykla till jobbet?"

Efter att I 6 år 1942 ombildats till cykelinfanteriregemente blev cyklande Norringar ett vardagligt inslag i nordöstra Skåne.

Tiden 1945–1994

Tiden från andra världskrigets slut fram till Norringarna blir pansarregemente 1963 har präglats av regementets roll att som föregångsmän inom infanteriet verka för en fulländning av anfallsstriden.

I 6 blir Pansarregemente

År 1963 blev I 6 Pansarregemente med benämningen P 6.

När de första Centurionstridsvagnarna för

första gången tog sig över Näsby fält inleddes en ny epok som skulle föra fram Norra Skånska regementet som ett av de absolut främsta i pansartrupperna.

P 6/Fo 14 – försvarsområdesregemente

År 1975 slogs P 6 och Fo 14 samman till försvarsområdesregementet P 6/Fo 14.

Nedläggningen 1994

Trots nämnda alla framgångar och höjdpunkter finns inte Norra Skånska regementet kvar längre. Regementet fick inte vara kvar längre.

Den 30 juni 1994 – för 25 år sedan troppades regementets fana på Stora torg.

På kvällen samma dag överlämnades nyckeln till kasernområdet av siste regementschefen överste 1. Jan Bergström till rektor Kaj Björk på Högskolan Kristianstad. Tapto spelades och den tretungade flaggan på kanslihuset halades för sista gången.

Sammanställningen av Jan Appelqvist

Tecknade bilder av Alf Lannerbäck.

LJUNGBYHED

En artikel om samhället, befolkningen och militären.

Av Peter Ranvert

RIKETS ALLMÄNNA KARTVERK EKONOMISKA AVD. KARTLÄGGNINGEN UTFÖRD 1927-1928

Samhället

År 1565 omtalas fyra gårdar i byn Ljungby som överlämnades som förläning av abboten på Herrevads kloster till landsdomaren Sten Bille. Skattläggningen på gårdarna var hård och gav en beklämmande bild av ekonomiska pålagor, inkvarteringar och bränder, utöver detta skulle kyrkan ha sitt "tionde". När byn skiftades på 1850-talet fanns det inte mindre än elva gårdar, nio av dessa var samlade kring bydammen. Med tanke på antalet gårdar var Ljungby en ganska stor by med 80 invånare år 1810. Yrkesbeteckningar

som "åbo" och "torpare" talar om den starka knytningen till jordbruk och boskapsskötsel, något som snart skulle ändras. Invånarantalet växte nästan explosionsartat och snart var hantverkare ett påtagligt yrke. Redan 1820 nämns både kopparslagare, skräddare, smed och skomakare och från 1840 även garvare och sadelmakare. Det var framför allt under den här perioden invånarantalet sköt i höjden detta som en följd av att Ljungby blev fast övningsplats för "Norra skåningarna". Redan 1830 var invånarantalet 204 och 315 år

1850. När byn på 1890-talet fick karaktär av ”samhälle” och stod på tröskeln till en ny tid var nära 500 personer skrivna under Ljungby och Sjölidén.

Den 18 oktober 1892 är ett historiskt datum för Ljungbyhed. Då öppnas järnvägslinjen Klippan – Röstånga. Denna dag fick även Ljungbyhed sitt nuvarande namn. Byn hette Ljungby men den stationen fick inte

heta Ljungby eftersom man längs södra stambanan Stockholm – Malmö i Småland redan hade en station med samma namn. Man fann då att kombinera byns namn med den stora heden som på två sidor omgärdade byn. Järnvägsepoken blev för Ljungbyhed inte så långvarig. Den varade i 69 år och den 31 augusti 1961 stannade det sista persontåget till Ljungbyheds station, en epok var slut.

Heden

Heden bestod av två tämligen olikartade delar. Vid den nordöstra sidan låg de jämna sk. Husarslätterna på Ljungby och Bonarps hedar. Den betydligt större sydvästra delen var mer kuperad och beväxt med gräs och ljung och otaliga enebuskar. Här var även ett flertal större och mindre mossar ur vilka man tog upp utmärkt torv.

Heden var ursprungligen inte Kronans egendom, utan den var byallmänning och tillhörde åborna i angränsande byar, särskilt från Ljungby och Bonarp. Den 18 oktober 1842 utarrenderades heden till Kronan intill oktober 1869. Arrendeavtalet löpte under 25 år och omfattade Exercisfältet Ljungby och Bonarps hed, med undantag av södra heden (46 tunnland), den sk Skräddareheden.

Arrendeavtalet kom att innefatta 1619 tunn- och 7 kappland. Varje delägare erhöll sexton skillingar Banco årligen för ett tunnland och den 1:a juli årligen få kostnadsfritt lyfta hos Kongl. Skånska Husar Regementets stationerade Commisarie för det löpande året. Delägarna kunde under arrendetiden i likhet med tidigare använda exercisfältet till betesmark för kreaturen, även under övningstiden. Vid skador som

kunde uppstå skulle kreatursägarna och icke Kronan vidkännas ansvar. Att då särskilda omständigheter förelåg kunde delägarna inestänga vissa skiften, detta skulle framföras vid General Befälhavarens sammanträden i april och maj. Överenskommelsen skulle göras på särskild skrivelse och nedtecknas på karta, instängningarna fick inte överstiga 36 tunne- 30 kappland. Inget avdrag skulle ske av arrendet. Någon särskild ersättning till delägarna för områden med stallar, paviljonger mm, utbetalades icke. Skador som förorsakats av hästars tramp vid vattningsställen skulle ersättas till delägaren, efter gode mäns bedömmande. Delägarna fick inte under arrendeåret uppsätta inhägnader som inte var avtalade vid General Befälhavarens sammanträden.

År 1859 blev emellertid heden såld till Kongl. Maj:t och Kronan. Härvid erhöll åborna dels kontant ersättning och dels jord i utbyte. Med varje delägare upprättades ett försäljningskontrakt med ungefär samma lydelse. Kontraktet nedan gäller för hemmanet Rynke:

”Till Kongl. Majestät och Kronan överlåter och försäljer jag härmed Ett Tretiotvåendels mantal af min egande andel 3/16 mantal uti Kronoskatte arbetshemmanet nr. 1 Rynke uti Riseberga socken, Norra Åsbo Härad och Christianstads Län emot följande villkor nemligen:

- 1. Att Köparen ensam bekostar alla i och för köpets lagfart samt hemmansklyfning uppkommande utgifter.*
- 2. Att köparen icke får någon andel hvarken uti hemmanets skog, åbyggnader eller qvarnställe.*
- 3. Att jag hädanefter som hitintills och under samma villkor får för mina kreatur begagna betesrättigheten å exercisfältet, så länge detta fält af Kongl. Maj:t och Kronan till exercis nyttjas.*
- 4. Att köpesumman som är bestämd till Tre Tusen Sex Hundra Fyratio Fyra (3644) Riksdaler 17 öre Riksmünt, till mig oafkortadt utliquideras så snart Köpebrev utfärdas och jag med Gravitationsbevis styrker att någon icke vidlåder ofvannämnde hemmanslott.*
- 5. Hemmansdelen tillträdes sådan den befinner nästa den 25 Mars från hvilken dag köparen rättigheter och skyldigheter inträda*

Rynke den 15 november 1859

Pehr Svensson

Såsom Kungl. Maj:ts och Kronans ombud försäkrar jag härmed säljaren fullgjörandet af ofwanstående Wilkor.”

Namnunderskrifter

Av såväl arrende- som försäljningskontrakt framgår att åboarna aldrig avstod betesrätten för sina djur på heden. Vissa åboar fick dessutom rätt till torvupptagning i mossarna. Då man betänker att heden hade en areal på över 1619 tunnland förstår man att betesrätten betydde en hel del. Enligt ett protokoll av den 21 maj 1869 hade åboarna denna dag sammanträdde på

Spångens Gästgivaregård för att besluta om en reglering av betesrättigheten. Man antog då en lista där det angavs det antal djur som varje hemman skulle äga rätt att utsläppa på heden. Summan av denna lista blev 211 kor och 214 får. För att tillse att överenskommelsen inte missbrukades utsågs sju personer som tillsyningsmän.

MILITÄRLÄGREN PÅ LJUNGBY- OCH BONARPS HED

Ur Nordisk familjebok, 1886

Läger, krigs., kallas truppens herbergerande, då detta icke sker i hus (kantonering, kasernering), Baracker likväl undantagna. Alltefter som baracker, hyttor eller tält – vanligen stora tält – användas för att skydda manskapet mot väderleken, benämnes herbergeringssättet barack-, hytte- eller tältläger. Om åter af manskapet burna tält (s. k. skyddstält) användas, går lägret vanligen under benämningen bivack.

De flacka hedmarkerna vid Ljungby har fungerat som militär mötesplats sedan slutet av 1600-talet då Norra Skånska kavalleriregementet, senare benämnt Skånska husarregementet, förlade sina övningar till platsen.

Efter hand tog även andra regementen heden i bruk, 1793 Södra Skånska kavalleriregementet, senare benämnt Skånska dragonregementet och 1825, Norra Skånska infanteriregementet. Under lång tid användes endast tältförläggning. Omkring 1870 kompletterades tälten med tio lägerhyttor på infanteriläget, tre finns bevarade. Planer på permanenta förläggningsbyggnader förverkligades först under 1880- 90-talen, då de tre regementenas lägerplatser vid östra sidan av heden blev bebyggda. De forna officers-byggnaderna bildade en central axel genom området. Det strikta planmönstret med allékantade regements- och kompanigator är delvis väl bibehållet. Av husarlägets bebyggelse – det nordligaste området – finns officersbarackerna i gul, brädfodrad träkonstruktion bevarade samt två rödmålade manskapsbyggnader, samtliga från 1890-talet.

Husarlägets tältförläggning med stallen till höger.

Av det forna dragonlägret – det mellersta läget – återstår i dag endast ett fåtal byggnader. De härrör från tiden kring sekelskiftet 1900.

Den 3 juli 1926 högtidlighöll dragon-regementet sitt 250-års jubileum på Ljungbyhed och reste en minnessten. Husarslätten i bakgrunden.

Det före detta infanteriläget – det sydligaste och bäst bevarade – präglas av gula och röda, brädfodrade byggnader, placerade kring en öppen gräsplan. De är uppförda under 1880-90-talen och ansluter till dåtidens arkitektur med lövsågade detaljer.

Norra skåningarnas officersbyggnad för 1:a bataljonen till vänster, hyttorna till höger. Längs vägen, syns grinden till övningsheden.

Bonarps hed, ligger strax norr om Bonarps by. Heden utgjorde övningsplats för Kronprinsens husarregemente åren 1772-1913. Gårdarna, som tidigare legat under Herrevadskloster, utnyttjades under regementsmötena för logering av befäl, manskap och hästar, sk. kantonering.

Kronprinsens Husarers högmark, befäl och manskap var kantonerade i byn.

INFANTERILÄGRET

I början av 1860-talet utformades en plan till ett permanent läger på Ljungbyhed. Med officerspaviljongen, lägets äldsta byggnad, som utgångspunkt lades Regementsgatan ut i nästan norr – sydlig riktning.

Vid officersmässen anlades en vacker park.

Officerspaviljongen med officersparken, på östra sidan anlades en köksträdgård.

Kompanigatorna lades ut vinkelrätt mot Regementsgatan och åtskildes genom breda gräsplaner. Alleér planterades utmed gatorna.

Den kullerstensbelagda Regementsgatan från norr. Till vänster hyttorna, 1:a bataljonens officersbyggnad och till höger den norra förläggningsbaracken.

Som en övergång mellan tält och träbaracker uppfördes 1872 de tio hyttorna, de var täckta med halm men 1892 blev de spåntäckta.

Hyttorna här ersatta med spåntäckning.

I en rapport till generalbefälhavaren skriver Överste Toll den 16 juli 1877

”Denna truppens kasernering visade sig särdeles fördelaktig såväl med afseende på hälsotillståndet, hvilket, trots den i början rådande kalla vinterlika väderleken, var utmärkt godt, som ock för vidmakthållande af ordning, punktlighet och godt uppförande bland det unga manskapet, som genom denna anordning i såväl kasern som lägerhyddorna hade mera hemtrefnad än med förut brukliga förläggningssätt kunnat ega rum, och derigenom äfven afhöll sig från att tillbringa sina lediga stunder i markententeriet.”

Trots överste Tolls lovord om hyttornas fördelaktighet byggdes det inte fler.

År 1880 var den första baracken färdig och från 1883 års möte kunde allt manskap förläggas i de färdigbyggda barackerna. De fasta britsarna var i två våningar.

Förlägningsbarack från början av 1880-talet, den låga tillbyggnaden till vänster är sanitetsutrymme och tillkom i början av 1900-talet

Klockbaracken, den mellersta av de fem förlägningsbarackerna är utrustad med en klocka på taket, därav namnet. Byggnaden blev angripen av husbock 1981, revs samt brändes på plats. En exakt kopia, exteriört uppfördes med hjälp av gamla ritningar, dock är interiören ändamålsanpassad.

Klockbaracken revs och eldades upp på plats. Bild, Riseberga – Färingtofta hembygdsförening.

Två officersbyggnader färdigställdes 1891 på ömse sidor om stabsbyggnaden, en per bataljon. Byggnaderna bekostades av officerskåren.

1901 års härordning röstades igenom i Sveriges riksdag den 23 maj 1901. Där beslutades det att fredsorganisationen vid samtliga infanteriregementen skulle utökas

2:a bataljonens officersbyggnad som låg söder om stabsbyggnaden.

med en tredje bataljon. På så vis utökades antalet kompanier i ett regemente från åtta till tolv. Förlägningsutrymme för dessa fyra kompanier kom att lösas med av arkitekt Erik Josephsson ritade Lägerhyddor. Hyddorna var billigare än barackerna och kunde lätt monteras upp och ned.

Lägerhyddorna på Ljungbyhed, byggda 1902.

I hyddan rymdes 360 man, i varje förlades två kompanier. Likadana hyddor byggdes runt om på mötesplatserna i landet.

Musikpaviljongen uppfördes omkring 1890, på verandan gav musikkåren konserter.

Från musikpaviljongens veranda gavs konserter.

Musikunderofficerarna var förlagda där och musikmanskapet i hyttorna.

Underofficerssalongen uppfördes på kårens bekostnad 1890, öster om stabsbyggnaden. Byggnaden var i tegel.

Underofficerspaviljongen fotograferad från väst.

Det fanns 4 stycken kokhus på infanteriläget. Tidigare hade soldaten lagat sin egen mat för att därefter blivit serverad från koket som tillredde maten i kokgropar. I slutet av 1800-talet tillagades maten i kokhus och maten portionerades ut i skålar via luckan i väggen.

Varje kompani hade sin skål i benporslin, märkt med kompaninummer.

1891 uppfördes fyra mathallar, två per bataljon. Konstruktionen hade endast tak och bänkar, väggar tillkom i början av 1900-talet.

2:a bataljonens mathallar, till vänster smedjan och till höger ett kokhus, en proviantbod och biblioteket.

Samtidigt togs två marketenterier i bruk, en per bataljon.

2:a bataljonens marketenterier till höger. Byggnaden var längst i söder på Regementsgatan.

På heden, väster om lägrets staket, uppfördes vaktlokalen på 1880-talet.

Vaktlokalen murades med gult och rött fasadtegel och var det enda stenhuset väster om Regementsgatan. Huset såldes 1926 och flyttades till Ljunghed.

Vaktlokalen, väster om klockbaracken. De små byggnaderna till höger var persedelbodarna, ett per kompani. Tidigare var vaktens slutna del i tält.

Öster om officers- och underofficerspaviljongerna var en sänka och den kallades "Dalen". Där monterades årligen "Gymnastikapparatjen" som var den tidens träningsredskap. Denna anordning fanns på de flesta lägerplatserna.

Här övades soldaterna i gymnastik. När regementsmötet var över monterades anläggningen ned.

I "Dalen" kunde exercis/övningar bedrivas i lä för de västliga vindarna

Exercis i Dalen, i bakgrunden Gevärsförrådet. Till höger skymtar "Gymnastikapparatjen"

Vid lägrets norra del, längs staketet till Hälsingborgsvägen, uppfördes en fotoateljé och en rak- och frisersalong. Fotografen var Hugo Olsson och frisören var Thage Nyström.

Thage Nyström, mannen till vänster. Staketet delade salongen, ena halvan var innanför staketet, den andra utanför. Bild, Riseberga – Färingtofta hembygdsförening.

Patrik Haller, välkänd folkskollärare och hembygdsskribent skriver år 1927: "En mer idyllisk förläggingsort torde knappast stå att uppdriva i vårt avlånga land. Med sina alléer, planteringar och regelbundet grupperade huslängor påminner lägret mera om en gammal välskött herrgård än om en militär kasern"

"HYTTORNA" PÅ INFANTERILÄGRET

Ur Nordisk familjebok, 1886

Lägerhytta, krigsv., en tillfällig bostad för trupp i fält, hastigt uppförd af störrar och ris eller halm (se fig.) samt afsedd för högst några veckors begagnande, till skilnad från barack, hvarmed man vanligen förstår en sommarbostad för trupp under fredstid, omsorgsfullt uppförd af resvirke och bräder samt beräknad för många års bestånd.

År 1836 uppförde chefen för Kronobergs regemente, överste Carl Wrede, en halmhydda vid Ladugårdsgårde i Stockholm. Avsikten var att hos Karl XIV Johan få stöd för att förlägga den indelta armén i halmhyddor vid de årliga regementsmötena. Wredes halmhydda tillsammans med fem andra typer av hyddor blev bedömda. Kronobergs regemente fick

på prov bygga 64 stycken halmhyddor på sin mötesplats, de var av samma typ som Wrede hade uppfört på Ladugårdsgårde. I varje hydda inkvarterades 16 man jämte utrustning, de låg på en bädd av granris eller halm. På Kronobergshed växte antalet halmhyddor under åren och 1889 fanns det 137 stycken.

Hyddorna på Kronobergshed och Kulltorp var rödstrukna. Färgen var en blandning av tjära och rödfärg. Rödfärgen var bara till för utseendets skull, för den gjorde inte taken tätare eller mer beständiga. På Kulltorp och Ljungbyhed kallades de för hyttor.

På Kulltorp, Kungl. Kalmar regementes övningsplats uppfördes 63 stycken halmhyttor. Kulltorp användes som övningsplats från 1843, hit förlades en bataljon om fyra kompanier av Kalmar regemente. Hertigen av Östergötland, prins Oscar, sedermera Oscar II, inspekterade den nya exercisplatsen samma år. Platsen visade sig inte vara hälsosam, det finkorniga stoftet som virvlade upp när beväringarna marscherade eller när det blåste var inte bra för lungorna. Ett annat problem var vattnet. I byn fanns bara tre brunnar och de skulle räcka till gårdarnas behov för djur och människor plus alla soldaterna och det gjorde det inte. Det sista mötet hölls på Kulltorp sommaren 1883. I ett kungl. brev av d. 30.1 1884 meddelas, att Kulltorp upphört att vara militär mötesplats. På våren samma år såldes Kronans byggnader på offentlig auktion.

Den tredje platsen som Carl Wredes halmhyddor byggdes på var Kungl. Norra Skånska infanteriregementets lägerplats i Ljungbyhed. Hyttorna var täckta med halm

men på Ljungbyhed var det ofta blåsigt och halmen blåste av. Hyttorna täcktes därför med granspån, spånen var tillverkade enligt en gammeldags teknik, fibrerna går snett över varje rektangel.

Granspånen, som var Ljungbyheds hyttornas beklädnad.

Hyttorna användes främst som förläggning, men de utnyttjades även som expeditionslokaler, sjukförläggning och som förläggning för musikmanskaper,

Musikmanskaper samlade utanför sin hytta för inre tjänst, knappar poleras, instrumenten och skorna putsas. Pojken till höger verkar väldigt ung.

I en rapport till generalbefälhavaren skriver Överste Toll den 16 juli 1877

"Denna truppens kasernering visade sig särdeles fördelaktig såväl med afseende på hälsotillståndet, hvilket, trots den i början rådande kalla vinterlika väderleken, var utmärkt godt, som ock för vidmakthållande af ordning, punktlighet och godt uppförande bland det unga manskapet, som genom denna anordning i såväl kasern som lägerhyddorna hade mera hemtrefnad än med förut brukliga förläggningssätt kunnat ega rum, och derigenom äfven afhöll sig från att tillbringa sina lediga stunder i markententeriet."

Alla tio hyttorna som byggdes på Ljungbyhed samlade på en bild. Byggnaden i bakgrunden är 1:a bataljonens officersbyggnad från 1891.

Trots överste Tolls lovord om hyttornas fördelaktighet byggdes det inte fler. Det uppfördes tio hyttor. Sju såldes i början på 1900 talet för 10 kronor styck, men tre bevarades på Ljungbyhed. När I 24 flyttade till Kristianstad tog man med sig två, de blev uppställda på Kyrkplan, bredvid soldattorpet. 1988 var hyttornas spån i dåligt skick och de blev renoverade. Hyttorna återbördades till

Här byts hyttornas spåntak på de två som flyttades till Kristianstad. Bild. Regionmuseet.

Ljungbyhed 1998.

Den 5 juli 2012 blev dessa 130 år gamla och 4,5 ton tunga hyttor flyttade inom Ljungbyhedsområdet därför de låg för långt ifrån museet. Den ena blev kaffeservering och den andra utrustades som på 1880-talet, med halmmadrasser och typiska attiraljer.

PROSTEN SCHÖNBECKS BESKRIVNING AV RISEBERGA SOCKEN ÅR 1815

Denna sockenbeskrivning är ganska ovanlig i sitt slag och mycket omfattande. Den innehåller en mängd uppgifter om befolkningens allmänna tillstånd, levnadssätt, näringsliv och upplysningar om befolkningens karaktärer. Författare är kontraktsprosten och hovpredikanten Christian Schönbeck, han var kyrkoherde i Riseberga 1813-1836.

Beskrivningen är synnerligen omfattande och skildringen av markbeskaffenheter, avkastningar av de olika grödorna är noga uträknat, tiondet skulle ju tillfalla kyrkan.

Vadmalstillverkning och ullspinning var en viktig bisyssla i socknen.

Nedan följer en mycket förkortad version, där endast prostens beskrivning av husbönderna och tjänstehjona, alltså drängar och pigor tagits med.

Tjänstehjona hava här liksom annorstädes de senare åren utmärkt sig för mindre stadga, flit och pålitlighet. Man finner nu ganska sällan en tjänstedräng, som kan förfärdiga de till åkerbruket nödiga redskap, då tillförne de flesta förstodo att slöjda. Om detta är en håglöshet, som står i hemlig förbindelse med en förmodad framgen soldatlevnad, eller det är tidens flyktiga anda som alstrat detta, liksom mycket annat ont, dristar man icke utreda. Kanske äro dessa och ännu flera därtill vållande orsaker. Husbönderna äro icke själva felfria. Om ej nöden tvingar, går ingen bonde till sin plog, icke heller på logen. Tjänaren, lämnad åt sig själv, gör vad han vill och som han behagar. Detta skönjes lätteligen på prästgårdar, där arbetet gemenligen går trögt och fordrar flera händer än hos bonden. Prästen vill ej uppoffra heliga plikter för sina hushållssysslor, och följden blir bekvämlighet hos tjänarna. Men man klagat icke blott över okunnighet och lättja utan ock över alltmera framträngande benägenhet till slöseri, dryckenskap och annan osedlighet.

Detta gäller, dryckenskapen undantagen, om tjänstepigor. Den oväldige får döma om allt detta onda är en följd av bristande upplysning, varningar och förmaningar. Ofelbart är, att om dessa icke blivit underlåtna och osedligheten likväl skulle fortfara, polisen får taga moralen under armarna och med vederbörligt arbete vid förbättringshusen leda den vilseförda till sanning. Till oreda och självsvald är även den osed ledande, att pigor vid 30 å 40 års ålder anse sig för gamla genom årstjänst förvärva födan. De sätta sig inhyses på något ställe, där de, mot obetydligt biträde under bärgningstiden, äro skattskrivna och njuta försvar. Sådant är även förhållandet med drängar, som av bekvämlighet undvika årstjänst, och mot lika villkor fredas från ansvar lagen stadgat. Onekligen lider samhället av en sådan levnad, som höjer tjänstehjonslönerna. Vad tillfälle, som för lasten beredes av sådant oberoende, behöver icke nämnas. Önskligt vore, om både dessa och andra självsvaldligheter, som undergräva samfundets trevnad, kunde förekommas.

BYGDEORIGINAL PÅ LJUNGBYHED

Landskrona Löpare hette Carl Peter Philip Fuhrmark, men kallades allmänt så på grund av sitt säregna yrke. Han hade även ett ”riktigt” yrke, segelsömmare. Han föddes 30 januari 1822 och var son till ”corporalen” vid garnisonen i Landskrona, Nils Petter Fuhrmark och hans hustru Elna Åkesdotter-Fristedt.

År 1856 förekom följande notis i Landskronatidningen Korrespondenten: ”Löparen Carl Fuhrmark åtager sig såsom vanligt Bref och Paketers frambärande till närmaste städer och byar mot billig afgift”.

Landskrona Löpare var efterfrågad av officerarna på Ljungbyhed för bud till Landskrona, han tillryggalade den fyra mil långa sträckan springande. Den 25 mars 1871, 49 år gammal, stupade han ”på sin post” och avled av utmattning vid framkomsten till Ängelholm, där han också fick sin sista vilopplats.

Han var kanske Landskronas första ”idrottsman”, som kunde leva på sina snabba fötter, legendarisk och känd över hela Skåne.

Böjstorp-Manuel var känd för att tillbringa en god del av sin tid på ”Krued”, vid Spångens gästgivaregård där hans favoritdryck var kaffegök. En kväll då hans väg ledde förbi Spången hade han emellertid fattat ett beslut, att denna gång skulle han passera Spången utan att gå in där. Han lyckades, han gick verkligen förbi utan att gå in. Men han stannade rätt snart i djup begrundan och slutligen höll han följande monolog:

”De va bra duktigt gjort av dej min käre Manuel att du kunde gå förbi Spången. Nu får du allt vända och gå in och få dig en gök, för det har du förtjänat”.

Spångens Gästgivaregård.

Målare Andesson, en liten fyrkantig, knotig och gråskäggig gubbe med skälmen i ögat. Där han hade ställt sig på sina korta men stadiga ben, såg han ut att va omöjlig att rubba. En gång ställde han sig mellan järnvägsskenorna när han såg tåget från Klippan komma långt borta på den raka sträckan genom Klosterhagen. Med gravlik stämma upprepade han: *”De nalkas, de nalkas”*, som ju tåget onekligen gjorde. Från långt håll hade man från loket upptäckt gubben på spåret och man gav ideliga signaler. Men målaren stod kvar, orubblig. Det var inget annat att göra än stanna tåget och lyfta gubben av spåret och det gjorde man tämligen eftertryckligt. I yngre dagar anlätades han ofta som målare på Herrevadskloster och på den tiden var det militärer förlagda där. Han hade då ett stort nöje i att kommendera pågående exercis, oftast sekunden före officeren, detta

renderade ofta i en vild jakt på honom. Målaren som väl kände alla kryphål, stod inte att finna.

Johan medaljör, vars dopnamn var Johan Andersson utträttade en del småsysslor i infanterilägre och gick ärende till officersfruar. Johan var ärlig och trogen som guld men en smula bakom å huvudets vägnar. Han sa du till alla, även officerarna. Då en gång en av dessa skulle försöka att få lite pli på Johan och läxade upp honom i all välmening, sa Johan med ett avväpnande leende: *"Du sluddrar"*. En gång skulle Johan jaga in några motsträviga höns och en kapten stod och tittade roat på, då utbrast Johan: *"Kunne du inte hjälpa te, du står här och gabar å glör ändå!"*. Johan fick på äldre dagar Patriotiska Sällskapets medalj för långvarig och trogen tjänst, ett utmärkelsetecken han bar med synbar stolthet. Då flyget kom till Ljungbyhed fick Johan ett eget rum i en av läger-byggnaderna. På dörren sattes ett

visitkort "Johan". Det fanns fler dörrar i den långa korridoren och på dem stod det t.ex "Omberg, ingenjör" eller "Bengtsson, fanjunkare". Det tyckte inte Johan om, varför stod det ingenting under hans namn? Då skrevs det ett nytt kort med "Johan, medaljör" och Johan var nöjd.

Johan "Medaljör" Andersson. Bild, Riseberga – Färingtofta hembygdsförening.

"SYNDAFLODEN" PÅ LJUNGBYHED

Detta hände den 10 juli 1876. Det hade länge varit ovanligt varmt, luften över den brunbrända heden dallrade i solgasset, heden luktade av ene och ljun. Långa infanterikolonner var på väg mot lägren efter tröttande fältmarscher. Ute på heden pågick exercisen för fullt och bland enbuskarna nere vid Rynke blixtrade det gång på gång i solskenet när rytterskvadronerna gjorde "gevär ut" och svängande sina sablar ryckte fram i dånande kavallerianfall.

Hemma i tältgatorna var det även liv och rörelse, allt skulle vara i ordning till middagsrasten. Vid kokgroparna sprang kockarna om varandra i röken från elden och ärtkittlarna. "Kagevengarna" kom med kärrorna lastade med plättar, pannkakor, bullar och karameller. Gamla Lotta som hade ett "kafferi" nere i husarlägret hade brått att få sina grejor i ordning för efter ärtsoppa eller "sluringen" ville krigarna gärna ha en kopp kaffe eller något annat slags dryckjöm.

Då – just före middagsrasten så steg en svart molnvägg upp bakom Klosterhagens skogar. Den växte till sig och närmade sig sakta men säkert som en blåsvart järnridå. Blåvita blixtrar spräckte sönder molnväggen i alla riktningar och det mullrade dovt. Oväsensdet tilltar och snart ekar åskknallarna mot Söderåsen. Hela himlen är förmörkad, luften har blivit sval och solen är borta. Molnväggen ser ut att packas mot Söderåsen just över Ljungbyhed. Det blir ett fruktansvärt oväder. En blix antänder gården Ljungaborg som snart är ett flammande bål. Och plötsligt skvalar vattenmassorna ur molnen och slår mot marken med ett dån som nästan överröstar åskan. Det blir ett skyfall värdigt tropikerna. Men det egendomliga var att det endast drabbade Ljungbyhed. I Bonnarp föll endast några droppar och i Rynke kom inget regn alls men de boende hörde dånets från regnet. På några minuter var Husarlägret förvandlad till en insjö. Regnet forsade ner för alla sluttningar

mot Rönneå. Tälten lyftes från marken och kuddar, halm, madrasser, koffertar, lådor och kärror, ja allt som kunde flyta var snart på väg mot ån.

När regnet avtog något gällde det att rädda vad som räddas kunde. Man rodde omkring i baktråg och bårar medan man försökte fiska upp de bortflytande sakerna. Somliga vandrade omkring med dödsförakt men fick ge upp när vattnet nådde dem till halsen. En rolighetsminister paddlade omkring på en stor gödselbår där han hade bundit en "spegesill" vid en rev och satt där och metade.

Lotta kom fräsande genom vattnet, med båda händerna höll hon upp kjolarna och samtidigt kassaskrinet under den ena armen och en kaffekittel under den andra.

På den tiden såldes brännvin fritt i marketenteribodarna och kafferiorna och det berättas att en brännvinstunna länge flöt omkring i Kringle mosse innan den blev räddad. Där man några år senare

byggde järnvägsstationen fanns då en massa ryttarhinder och vallar med skyttegravar. Där hände det att männen under räddningsarbetet inte nådde botten och de icke simkunniga hade fullt upp med att överleva. Hästarna blev oroliga när vattnet nådde dem till buken men med mycket besvär blev de till slut förda upp på Drottningberget och bundna vid pålar.

Det dröjde länge innan heden hade återtagit sitt gamla utseende. Det stora regnet levde länge kvar som ett begrepp när det blev tal om gamla tiders lägerliv på Ljungbyhed. Drottningberget jämnades med marken i början av 1930-talet och gav plats för landningsbanorna, söder om dessa byggdes en verkstadsbyggnad och en betonghangar.

Drottningberget jämnades med marken efter Flygvapnets övertagande och gav plats till landningsbanorna. Det var nödhjälpsarbete som stod under Statens arbetslöshetskommission, sk AK-arbete. Dessa arbeten var avskydda eftersom jobben var tunga, betalningen dålig och ofta långt hemifrån. Arbetet utfördes för hand med spadar och skottkärror. Drottningberget var som högst drygt 3 meter och av bilden syns sträckningen.

Bild, Riseberga – Färingtofta hembygdsförening.

Källor

Norra Skåningars Arkiv

Patrik Haller, En sockenbok

Bosse Löwenkvists artikel Landskronalöparen

Nordisk familjebok, uggleupplagan

Halmhyddorna på Kronobergshed. Byggnadsminnen i Kronobergs län. Lena Arén

Riseberga – Färingtofta hembygdsförening.

Wikipedia

TIDNINGSFONDEN

Ännu ett år har vi glädjen att redovisa en lång lista av ädla givare. ETT STORT TACK TILL ER ALLA. Tack vare Edra bidrag har ni nu denna årsskrift i Er hand. De influtna bidragen, stora som små, redovisas här i den ordning de influtit under tiden 2018-11-01 -- 2019-10-31.

Inger och Bertil Larsson Kristianstad, Carl Petersohn Bromma, Leif Jönsson Täby, Hans Egelborg Falsterbo, Kjell-Åke Jönsson Helsingborg, Bo Bengtsson Åhus, Sonja och Göthe Andersson Kristianstad, Gun Nilsson Malmö, Rolf Lindén Sölvesborg, Bengt Kittel Sundbyberg, Lars-Henning Persson Kristianstad, Bengt Thulin Brösarp, Mars Ström Hammenhög, Nils Göransson Sölvesborg, Sylve Svensson Tyringe, Lennart Renbjer Spånga, Kjell Jönsson Helsingborg, Per Malmrup Råå, Jan Seebass Åhus, Gunilla och Jan Appelqvist Åhus, Leif-Inge Nordström Tollarp, Åke Rosberg Hörby, Karl-Johan Svensson Kristianstad, Kjell Klemark Fjälkinge, Carl-Johan Nilsson Åhus, Boo Nelson Åhus, Bertil Ingelsson Upplands Väsby, Göran Johansson Skåne Tranås, P O Hallqvist Lund, Leif Almqvist Enköping, Matts Olsson Kristianstad, Bo Hellström Koddeböke, Håkan Birger Malmö, Bengt Lindqvist Helsingborg, Anders Fjellkner Åhus, Stellan Hellberg Kristianstad, Sture Stark Kristianstad, Tore Liljegren Åkersberga, Per-Olof Malmsten Fjälkinge, Carl-Gustaf Thorsén Köpingsbro, Kaj Johansson Kristianstad, Sonja och Göthe Andersson Kristianstad, Rolf Kjellman Höllviken, Sten Krondell Rydebäck, Erik och Kerstin Rittbo Hörby, Sven Giselsson Ronneby, Sven Augustsson Kristianstad, Kent Åkesson Färlöv, Christer Berglund Uppsala, Thomas Engström Kristianstad, Britt-Marie Lindau Kristianstad, Yvonne och Leif Åke Nilsson Åhus, Thore Skärhed Kristianstad, Bo Olsson Halmstad, Ingemar Brostedt Malmö, Margaretha Hansson Kristianstad, Marie Louise Colliander Kristianstad, Lars-Henning Persson Kristianstad, Karl-Erik Malmberg Helsingborg, Gilbert Mossberg Skene, Jörgen Andersson Vaxholm, Ingrid och Lennart Olsson Kristianstad, Bo Karlsson Ljungbyhed, Gert Larsson Ängelholm, Bo Bengtsson Åhus, Ingvar Hansson Huddinge, Lars-Erik Olofsson Vinslöv, Göte Nilsson Halmstad, Lars-Erik Josefsson Bjärnum, Bengt Mohlin Tollarp, Per-Åke Anderberg Åhus, Joachim Fryklund Sölvesborg, Claes Dahlqvist Kristianstad, Bengt Clausen Helsingborg, Hans Sjunnesson Kristianstad, Mats-Erik Nilsson Knislinge, John-Erik Johansson Åhus, Ulf Krantz Kristianstad, Leif G Nilsson Fjälkinge, Kai Lodin Halmstad, Olle Sandhaag Edsbro, Ingmar Nordström Växjö, Leif Hallberg Vellinge, Ronnie Åbrandt Kristianstad, Alf Jonasson Hässleholm, NN, Bengt Kittel Sundbyberg, Håkan Waernulf Åhus, Christer Lundh Stockholm, Lars-Erik Widman Linköping, Kjell Gustafsson Malmö, Bo-A Wendt Hässleholm, Tommy Höppner Bromölla, Lars Stjärnfäldt Lund, Åke Johansson Åhus, Mats Lundh Tolvsröd Norge, Kent och Ingalill Rosquist Sösåla, Per Åke Fredlund Sösåla, Lennart Nordblad Åhus, Åke Ingelmo Älta, Rolf Tinder Göteborg, Ann-Marith och Jan Andersson Kristianstad, Karl Rosenqvist Malmö, Åke Rosberg Hörby, Sven-

Erik Olsson Kristianstad, Lena och Evert Friberg Kristianstad, Johan Nilsson Vinslöv, Bo Steén Halmstad, Jonny Oddstig Åhus, Eva och Lennart Eriksson Kristianstad, K-G Karlsson Hanaskog, Björn Almqvist Malmö, Bengt A Andersson Helsingborg, Lars Bohman Tollarp, Torsten Brandt Kristianstad, Lars Erlandsson Uppsala, Göran Brobeck Kristianstad, Lennart Renbjer Spånga, Roland Persson Bromölla, Roland Appelqvist Kristianstad, Ulla och Lennart Persson Färlöv, Göran Flyckt Åhus, Nils-Arne Bidsell Simrishamn, Ulf Forsberg Ljungbyhed, Rolf Norrman Kristianstad, Lars-Henning Strand Broby, Lars Paulstrup Kristianstad, Jonny Björck Blentarp, Jan Brandborn Ängelholm, Rolf Olsson Hjärup, Göran Jeppsson Klågerup, Elisabeth Ask Lund, Ketchen Persson Karlskrona, Lennart Nilsson Skövde, Lars Stellan Jönsson Hanaskog, Birgit och Sven Almén Kalmar, Ingegärd Elofsson Kristianstad, Ernie Elofsson Vinslöv, Kent Helgesson Enköping, Bo Lönnblad Vällingby, Åke Wessberg Kristianstad, Siv Lundell Kristianstad, Lars- Olof Rubin Kristianstad, Barbro Westrup Åhus, Kjell-Åke Jönsson Helsingborg, Marianne Stenberg Kristianstad, Ingrid och Bertil Kleberg Kristianstad, Rolf Olsson Borås, Ulla von Rosen Kristianstad, Lennart Nilsson Skövde, Kent Åkesson Färlöv, Rolf Norrman Kristianstad, Lars Björck Kristianstad, Gunnel Bojs Kristianstad, Leif Hallberg Vellinge, Per-olof Malmsten Fjälkinge, Lilly Mattson Ronneby, Stellan Hellberg Kristianstad, Per-Åke Fredlund Sösdala, Jan Axel Thomelius Söderköping, Roland Appelqvist Kristianstad, Ingmar Nordström Växjö, Karl Rosenqvist Malmö, Kent Helgesson Enköping, Göran Lindegårdh Solna, Hayo Hirsch Karlshamn, Ulla och Lennart Persson Färlöv, Jörgen Persson Vaxholm, Åke Ingelmo Älta, Elisabeth Ask Lund, Anders Fjelkner Åhus, Tommy Eriksson Kristianstad, Sten Krondell Rydebäck, Bengt Lindqvist Helsingborg, Gert Lindell Stockholm, Marie Louise Colliander Kristianstad, Rolf Kjellman Höllviken, Erik och Kerstin Rittbo Hörby, Björn Nilsson Sköndal, Lars Erlandsson Uppsala, Bo Lönnblad Vällingby, Mats Hansson Fjälkinge, Gösta Karlsson Vinslöv, Karl-Erik Malmberg Helsingborg, Bo Bengtsson Åhus, Leif G Nilsson Fjälkinge, Carl-Johan Nilsson Åhus, Lars-Gösta Hultberg Råå, Christer Mjömark Sölvesborg, Peter Carlsson Kristianstad, Gilbert Mossberg Skene, Ingrid och Lennart Olsson Kristianstad, Bo Hellström Koddeböke, Jan Jonsson Färlöv, Ulf Forsberg Ljungbyhed, Göran Larsson Lund, Bo A Wendt Hässleholm, Christina Engström Åhus, Åke Svensson Kristianstad, Bengt Kittel Sundbyberg, Ola Hallberg Vellinge, Mats Erik Nilsson Knislinge, Rolf Johansson Kristianstad, Maria Karlstedt Kristianstad, Mats-Olof Ström Hammenhög, Kaj Klemark Kungsbacka, Sonja och Göthe Andersson Kristianstad, Kjell och Ingrid Svensson Åhus, Bengt Lönnblad Gustavsberg, Lars-Henning Persson Kristianstad, Karin Andersson Kristianstad, Göran Larsson Lund, Kjell-Åke Jönsson Helsingborg, Göran Larsson Lund, Christer Berglund Uppsala, Sture Stark Kristianstad, Åke Ingelmo Älta, Lars-Henning Persson Kristianstad, Lennart Larsson Ronneby, Siv Lundell Kristianstad, Gunnel Malm Tollarp, Jerry Eklund Degeberga, Åke Ingelmo Älta, Ingrid och Bertil Kleberg Kristianstad, Lars Bohman Tollarp, Per-Olof Malmsten Fjälkinge, Allan Wikander Tyringe, Tommy Höppner Bromölla, Lars-Gösta Hultberg Råå, Ola Hallberg Vellinge, Bo Hellström Markaryd, Per-Åke Karlsson

Degeberga, Per Olof Hallqvist Lund, Anders Fjelkner Åhus, Thore Skärhed Kristianstad, Jan Jonsson Färlöv, Lennart Nilsson Skövde, Rolf Norrman Kristianstad, Christer Mjömark Sölvesborg, Åke Knutsson Tollarp, Karin Andersson Kristianstad, Gunnel Bojs Kristianstad, Peter Carlsson Kristianstad, Anders Sifvertsson Åkersberga, Evert Håkansson Lund, Inger och Jan Lundahl Kristianstad, Ronnie Åbrandt Kristianstad, Nils Göransson Sölvesborg, Inger och Bertil Larsson Fjälkinge, Gunilla och Jan Appelqvist Åhus, Mats Lundh Tolvsröd/Norge, Sten Ekstrand Häljarp, Elisabeth Ask Lund, Barbro Westrup Åhus, Rolf Nordholm Genarp, Lars-Henning Persson Kristianstad, Jan A-M Andersson Kristianstad, Mats-Erik Nilsson Knislinge, Tommy Åkesson Kristianstad, Björn Almqvist Malmö, Ingmar Nordström Växjö, Siv och Hans Björnsson Kristianstad, Carl-Gösta Avenstam Uddevalla, Göte Nilsson Halmstad, Hayo Hirsch Karlshamn, Bo Steen Halmstad, Knut Ottosson Starfelt Ängelholm, Thomas Engström Kristianstad, Göran Lindegårdh Solna, Sven Augustsson Kristianstad, Inger Nordh Kristianstad, Åke Rosberg Hörby, Bengt Lindqvist Helsingborg, Ewa och Bertil Håkanson Åhus, Leif-Inge Nordström Tollarp, Lars Bohman Tollarp, Gösta Karlsson Vinslöv, Bo Bengtsson Åhus, Kerstin Wilhelmsson Färlöv, Boo Nelson Åhus, Lars Erlandsson Uppsala, Nils-Arne Bidsell Simrishamn, Sten Krondell Rydebäck, Kjell Bengtsson Kristianstad, Leif Hallberg Vellinge, Gilbert Mossberg Skene, Kai Lodin Halmstad, Göran Jeppsson Klågerup, Gunnar Neymark Kristianstad, Bo Karlsson Ljungbyhed, Bengt Kittel Sundbyberg, Göran Olsson Kristianstad, Olle Persson Ystad, Bo Lönnblad Vällingby, Ingrid och Lennart Olsson Kristianstad, Siv Lundell Kristianstad, Peter Helgesson Åhus, Per-Åke Anderberg Åhus, Peter Ranvert Kristianstad, Åke Svensson Kristianstad, Lars Björck Kristianstad, Bo A Wendt Hässleholm, Kerstin Larsson Vinslöv, Britt-Marie Larsson Hässleholm

NYTT OM NORRINGAR

50 ÅR

01-01 Patrik Törnkvist
01-15 Per Appelqvist
03-03 Ulf Gustavsson
10-14 Stefan Forsberg
10-16 Jörgen Borgström
11-15 Rickard Ottosson

60 ÅR

04-13 Knut Ottosson Starfelt
05-17 Per-Ola Olsson
06-19 Per Wickström
10-31 Mats Lund
11-26 Anders Magnusson

70 ÅR

02-19 Inger Schmidt
03-18 Per Slågerup
03-24 Dick Sandy Nilsson
04-24 Claes Dahlqvist
04-24 Jörgen Magntorp
04-27 Leif Nilsson
05-20 Åke Salbrink
06-24 Gert Lindell
09-16 Kaj Lodin
09-26 Bertil Andersson
09-27 Lars Johansson
10-03 Claes-Göran Månsson
10-05 Erna Jeppsson- Stridsberg
10-08 Mats Johnsson
10-24 Tord Sjunnesson
10-31 Per Persson
11-01 Tommy Höppner
11-22 Anne-Marie Carlqvist
12-29 Einar Strömblad

75 ÅR

02-20 Christer Voelkerling
02-24 Sven-Åke Sjöquist
03-14 Erland Ros
03-17 Rolf Norrman
04-15 Astrid Dahlqvist
04-23 Lars-Erik Svensson
04-29 Jan-Axel Thomelius
05-07 Gunnar Persson
07-09 Lars-Henning Strand
08-03 Görgen Karlsson
08-30 Gösta Karlsson
08-31 Ulf Lagerwall
09-23 Olle Bengtsson
09-24 Jonny Persson
11-01 Hans-E Helgesson
11-08 Thomas Engström
12-23 Jonny Oddstig

80 ÅR

02-22 Lars-Gösta Hultberg
03-01 Paul Jönsson
03-13 Gert Persson
03-14 Sonja Andersson
04-06 Nils Sonesson
05-06 Margot Rosén
05-26 Börje Roos
06-04 Leif Persson
06-10 Per Malmrup
07-08 Bengt Kempe
09-05 Jan Melander
09-21 Bengt Engström
09-29 Britta Hierner
11-06 Göte Ericsson

NYTT OM NORRINGAR

85 ÅR

02-11 Rune Hansson
03-24 Jane Nyström-Nilsson
04-19 Kerstin Gustavsson
06-03 Håkan Waernulf
06-05 Bo Petersson
06-10 Karin Kockum
06-13 Jan Sjö Dahl
07-22 Jan-Erik Jörgensen
07-31 Birgit Almén
08-07 Gert Nilsson
09-12 Bengt Ekström
10-17 Torsten Fälemark
11-24 Bengt Andersson

90 ÅR

02-04 Östen Johansson
03-11 Marie Louise Colliander
05-08 Lennart Junehagen
07-11 Kerstin Larsson
10-23 John-Erik Johansson
11-19 Elisabeth Ask
11-27 Bertil Williamsson

95 ÅR

03-15 Carl-Fredrik Glimberg
03-29 Torsten Brandt
06-17 Ketchen Persson
10-16 Kjell Kristiansson

103 ÅR

05-21 Sture Stark

Innehåll

Kamratföreningens ordförande	3
In Memoriam	5
In Memoriam Lars Wemming	6
Norringeåret som har gått	7
Introduktion av Sverker Göranson	14
Sverker Göransons tal den 29 juni	15
En militär tätort i med- och motgång	18
Kort historik över regementet	24
Ljungbyhed – en artikel om samhället, befolkningen och militären	27
Tidningsfonden	43
Nytt om Norringar	46
Innehåll	48